

Vysílání začíná v 19.00 hod.
na facebookovém profilu divadla
a je zdarma.

3. 2. Talkshow s Monikou Absolonovou a Romanem Zachem
10. 2. Talkshow se Saxanou (Petra Černocká a její rodina)
17. 2. Talkshow s Danou Syslovou a Milenou Steinmasslovou
24. 2. Večer s hádankou (Bob Klepl a jeho hosté)

www.studiodva.cz

Jan Kříženecký – průkopník českého filmu

Přesně před 100 lety, 6. února 1921, zemřel teprve třiapadesátiletý Jan Kříženecký (* 20. 3. 1868 v Praze na Novém Městě, † 6. 2. 1921 na Starém Městě). Stál u zrodu české kinematografie a zasvětil jí s velkou vášní mnoho let svého života až do předčasné smrti. V té době přicházela již pro český film a kinematografii zlatá éra, jejíž základy Kříženecký svým nadšením položil.

Po 100 letech je jméno Jana Kříženeckého možná pozapomenuté, pojďme si jej znovu připomenout. Narodil se jako čtvrté dítě v rodině úředníka pražského magistrátu. Pro svoji nevázanou, veselou a trochu lehkomyšlnou povahu se ale stal tak trochu černou ovčí rodiny. Studoval, ale nedostudoval – na rozdíl od svého staršího bratra Rudolfa – architekturu na pražské technice. Pak pracoval jako revident stavebního úřadu města Prahy. Zůstalo po něm několik projektů a také jedna velmi zajímavá stavba, na níž spolupracoval se svým kolegou ze studií, J. P. Pokorným. Rozlehlá a výstavná vila továrníka Františka Kunze je dodnes ozdobou moravského města Hranice. Daleko významnější však pro Jana Kříženeckého byl nakonec jiný obor techniky, který se začal překotně rozvíjet na přelomu 19. a 20. století. Kříženeckému bylo kolem třicítky, když se – k nelibosti rodiny – začal věnovat „pouťovým atrakcím“, za jaké byla fotografie a film považováni. Magistrátní komisi byl pověřen, aby provedl fotodokumentaci stovek pražských budov i celých ulic nebo významných staveb, které měly podlehnout nové výstavbě v rámci tzv. Asanace. Mezi roky 1905–1915 pořídil tisíce fotografií. Byl i členem fotografického spolku a účastnil se výstav. Dnes jsou jeho snímky obrovsky cenným svědectvím, uloženým v Archivu hl. m. Prahy nebo Muzeu hl. m. Prahy. Na mnoha snímcích Kříženecký zachytil novou výstavbu v Praze – například stavbu pražských nábřeží, ale i běžný život v pražských uličkách a různých zařízeních: kropení ulic, prodáváče ve svých pouličních stáncích, vězňe v městské věznici, dětský útek či práci zubního lékaře v ordinaci. Vytvořil tak unikátní svědectví o životě našich předků.

FILM – NOVÁ ZÁBAVA NEBO UMĚNÍ?

Už v roce 1896 se Jan Kříženecký účastnil filmové produkce bratří Lumièrových, která se konala v hostinci U saského dvora v Hyberské ulici pouhý rok (!) po své premiéře v Paříži. Filmem a kinematografem, který jej umožnil promítat, byl okamžitě uchvácen a začal jeho techniku studovat v zahraničním tisku. Brzy, už v roce 1898, se mu podařilo jeden kinematograf a s ním i šest kotoučků neexponovaného filmu od bratří Lumièrů získat a mohl začít s vlastní produkcí. Skvělou příležitostí byla příprava Výstavy architektury a inženýrství, na které se podílel, a také tu měl možnost poprvé předvést svůj kinematograf a první kratičké filmy. Natáčel

je statickou kamerou a posílal k vyvolání do Lyonu. Na provoz Českého kinematografu, jak svoji dřevěnou boudu umístěnou v prostoru výstaviště nazval, se musel zadlužit u otce. Do práce zapojil také spolužáka a přítele Pokorného, který se staral o organizaci a také o další místa, kde by bylo možné promítat. Filmy se dodnes zachovaly. Mají jednotnou délku 17 metrů a jsou to vlastně jen krátké skeče, vtipné hrané scénky, samozřejmě bez zvuku. To ale na jejich popularitě, která se rychle šířila, neubralo.

Pohled na stánek s občerstvením na Karlově náměstí. Foto Jan Kříženecký, 27. 5. 1911. (Archiv hl. města Prahy, Sbirka fotografií, sign. XI 1804a)

Pohled do interiéru Staroměstské tržnice (domu čp. 406 na Starém Městě) v Rytiřské ulici. Foto Jan Kříženecký, 16. 12. 1910. (Archiv hl. města Prahy, Sbirka fotografií, sign. XI 1685)

A tak nadšení diváci mohli na výstavě vidět Kříženeckým natočené záběry z pražských ulic i z výstaviště. Vznikly první české aktuality – *Purkyňovo náměstí, Polední výstřel z děla na Baště sv. Tomáše, Svatojanská pouť, Výjezd parní stříkačky k ohni*. A Kříženecký natáčel dále: české památky nebo český lid na různých slavnostech. Nebo, inspirovaný francouzským vzorem, vznikly i kratičké filmy se sportovní tematikou, například *Cyklisté, Cvičení s kužely*

Pohled ze střechy Clam-Gallasova paláce na Mariánské náměstí. Vlevo Klementinum, vpravo budova Magistrátu. V pozadí uprostřed prostranství po vybourání původních domů Platněské ulice a za nimi novostavby v Kaprově a v Žatecké ulici. Foto Jan Kříženecký, 23. 9. 1914. (Archiv hl. města Prahy, Sbirka fotografií, sign. XI 3566)

Sokola Malostranského nebo *Výjev z lázní žofínských*, na kterém vidíme množství nadšených plavců skákat do vltavských vod. Z pořadu Českého rozhlasu, v němž na svého prastrýce vzpomíná Jaroslav Kříženecký, víme, že už tehdy se snažil o první filmové triky. Například použil záběry pozpátku a diváci tak viděli, jak koupající se z vody skáču zpět na břeh.

PRVNÍ ČESKÉ HRANÉ FILMY

Jan Kříženecký od snímků „dokumentárních“ přešel velmi rychle i ke hraným. Před jeho kamerou se historicky prvních filmových rolí a také filmové režie u nás zhostil oblíbený kabaretní herec a zpěvák Josef Šváb Malostranský. Hrdý na to, že jako první promluvil k lidem na výstavišti do Edisonova fonografu, Kříženeckému se sám přihlásil. V dalších rolích mu sekundoval Ferdinand Gyra. Filmy vznikaly během zmíněné výstavy, natáčeno statickou kamerou. Tak výstava *Dostaveníčko ve mlýnici*, držící historicky první hraného filmu v Čechách nebo *Výstavní párkař a lepič plakátů*. Další slavné prvenství patří filmové studii *Smích a pláč*, ve které je na detailu zblízka skvěle zachycena proměna tváře Švába Malostranského.

V letech 1896–1898 bylo v Čechách vydáno dvacet kinematografických licencí na provoz kinematografů bratří Lumièrových. Film se nezadržitelně šířil. Průkopníkem v provozování stálého kina se stal podnikatel Viktor Ponrepo, který si první stálý biograf Divadlo živých fotografií otevřel roku 1901. Jan Kříženecký se později soustředil, kromě návratu k fotografování, hlavně na přednášky o filmu a filmový dokument. Díky tomu nám dodnes zůstalo zachováno mno-

ho jedinečných dokladů o tehdejšímu dění, například několik filmů ze sokolských slátů. Roku 1901 také na film zachytil návštěvu císaře Františka Josefa I. nebo otevření Čechova mostu, kde můžeme vidět ve slavnostním průvodu defilovat nejen nazdobené povozy, ale také první pražské autodrožky. Po roce 1910 se zejména z finančních důvodů natáčení již nevěnoval, byl to drahý koníček. Svoji kinematografickou licenci převedl Kříženecký na Ferdinandovu (dnes Národní) třídu, kde bylo v lednu roku 1912 otevřeno nové kino Louvre. Majitelem byl František Tichý, který za propůjčení licence jmenoval Kříženeckého ředitelem a promítačem. To vše Kříženeckému dělal jako vedlejší povolání po své normální pracovní době na stavebním úřadě. Za války však bylo kino uzavřeno a Kříženeckému se podařilo přenést licenci na nově vystavěné kino Elektra (dnes Světozor), patřící konsorciu České banky. Dvě byl až do předčasného konce svého života v roce 1921 ředitelem.

Jak na průkopnickou činnost Jana Kříženeckého poohlížet dnes? Skutečnost, že Kříženecký natočil první české filmy již roku 1898, staví českou kinematografii tohoto období na přední místo v Evropě. V dalších letech se však ani jemu ani jeho nástupcům nedařilo – zejména z důvodů nedostatku financí – držet se světovou kinematografií krok. Toto zpoždění jak v technickém, tak uměleckém směru se podařilo alespoň částečně dohnat až v době vzniku filmových atelierů na Barrandově, které v roce Kříženeckého smrti, založil Miloš Havel. První filmové snímky Jana Kříženeckého můžeme díky dnešním filmovým fandům najít na YouTube nebo na DAFilms.

Martina Fialková

Galerie Artwall představí experimentální poezii

Opěrná zeď Letenských sadů na nábřeží Kapitána Jaroše a Edvarda Beneše je již několik let místem, na kterém mohou Pražané vidět různá provokativní umělecká díla. O naplnění šesti rámu zdí se stará galerie Artwall, jež se snaží svými výstavami upozornit na různé společenské a politické otázky, jako je například svoboda, feminismus, bezdomovectví, náboženství, práva LGBTI, rasismus a další. Program aktuálně reaguje na témata, která jsou v české společnosti hojně diskutována. K současným situacím se vztahuje i nová výstava *Nevýslovný*, jejíž autorkou je básnička, slamerka, architektka a urbanistka Anna Beata Hábllová.

Výtvarná díla na zdi nahradila experimentální poezie od 19. ledna. Anna Beata Hábllová, která publikovala již čtyři básnické sbírky, v souboru krátkých básní pojednává o klimatické změně, devastaci a vysychání krajiny, odlesňování, ale i o nedávné ekologické katastrofě na řece Bečvě. Název výstavy *Nevýslovný* odkazuje ke skutečnosti, že konstatování o ničení přírody, jsou-li opakována stále dokola, pomalu začínají ztrácet svůj význam. Dopad změny klimatu a devastace krajiny však může být v důsledku ekologických katastrof nevysovno nečivý. Slova básní jsou psaná strojopisem, často tvoří různé obrázky, jindy zase jednotlivá písmena padají nebo přecházejí v postupně mizející řádky.

Projekt vzešel z výzvy galerie Artwall nazvané *Návrat k normálu není možný*. Chce tak upozornit na to, že ačkoli je v kontextu koronavirové krize často slyšet výzvy, že bychom se měli vrátit k normálu, způsob života, který naše společnost považuje za normální, je ve vztahu k planetě destruktivní.

Neobvyklé umístění děl ve dvacet čtyři hodin denně volně přístupném, veřejném prostoru vytváří z galerie Artwall jednu z nejnavštěvovanějších českých galerií. Až do 15. března se tak může kdokoli s respektem k současným protiepidemickým omezením zastavit u zdi na procházce nebo si básně přečíst při cestě tramvají do práce.

Martina Janoušková

Dvoji prodloužená – Sluneční králové i Rembrandt

Dvě dobré zprávy vyslaly nedávno Národnímu muzeu a Národní galerii. Podařilo se vyjednat prodloužení obou významných výstav, které připravily v loňském roce, a kterým hrozilo, že jejich výstavní termín marně uplyne za zavřenými dveřmi kvůli pandemii.

Sluneční králové

O této výstavě jsme psali v minulém čísle, její ukončení bylo plánováno již na 7. 2. Jakmile to epidemičtí situace dovolí, budou moci návštěvníci obdivovat artefakty nevyčíslitelné hodnoty až do 6. června 2021. Jedinou výstavou, jejíž pojistná hodnota je 1 miliarda Kč, podtrhuje fakt, že ještě nikdy nebylo z Egypta do zahraničí zapůjčeno takové množství významných artefaktů jako právě do Prahy, do Národního muzea na tuto výstavu. Jsou zde zápůjčky z Egyptského muzea v Káhiře, z Velkého egyptského muzea v Gize, ale také z muzeí v Berlíně, Lipsku, Hannoveru, Heidelbergu, Hildesheimu a Frankfurtu nad Mohanem. Součástí výstavy jsou rovněž předměty,

které Národní muzeum získalo jako československý podíl na nálezech učiněných expedicí Univerzity Karlovy v Abúsíru.

Rembrandt – portrét člověka

Druhá dobrá zpráva přišla z Národní galerie, které se podařilo dojednat prodlou-

žení výstavy až do 21. března. Jakmile bude možné znovu otevřít galerie, bude nově spuštěn rezervační systém na časové sloty, aby nevznikaly fronty. **Výstava bude otevřena v prodloužené otevírací době, denně od 9 do 21 h. Na web NGP byl vložen film Rembrandt – malíř člověka,** který byl původně jen součástí výstavy. **Na sociálních sítích** je nyní možné zhlédnout **krátká videa s komentářem či komentované prohlídky.** Spojením výtvarného umění a estetiky pohybu vznikl projekt **Balet mezi obrazy: Rembrandt a Saskia,** také **k vidění na Youtube** či **FB Národní galerie Praha.** **Maf**

Ondřej Sedláček

Kdo je Karanténian a jak se dělá Ex libris?

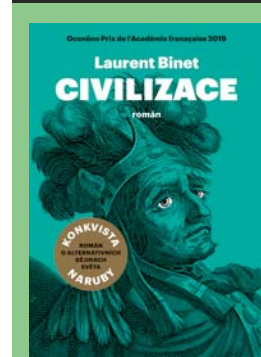
Dvě trochu záhadná slovíčka objasní krátké video, které připravil Památník národního písemnictví zároveň se soutěží, do které se mohou zapojit tvořivé děti.

Karanténian, ariovaná postavička, pracoval s dětmi už na jaře, kdy školáci vyzval k autorské tvorbě sloganem „napiš příběh, udělej knihu“. Tentokrát přišel Karanténian II. Udatný s výzvou „objev ex libris, vyřij značku“. Připomíná tak zapomenutý fenomén knižních značek, ex libris, které si dříve s oblibou lidé nechávali vytvořit známými i méně známými výtvarnými umělci, a vkládali či vlepovali je do svých knih. Nebo knihy označovali razídkem, jak to nyní dětem vysvětluje Karanténian II. Na videu předvádějí výrobu knižního razítka výtvarníci Martin Mulač a Barbora Bieylonová, význam a historii knižních značek pro děti stručně a zajímavě shrnuje kurátorka sbírky ex-libris Barbora Valášková. Video vzniklo v rámci projektu Triennale českého ex libris. To pravidelně v tříletém intervalu, v loňském roce poprvé virtuálně, oceňuje nejlepší

Maf

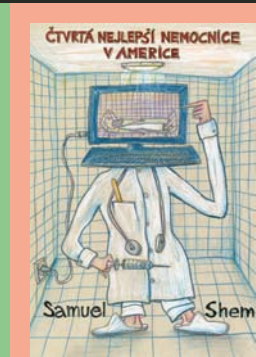
PLACENÁ INZERCE

KNIHY ZAKOUPÍTE V INTERNETOVÉM KNIHKUPECTVÍ WWW.KOSMAS.CZ

Laurent Binet
CIVILIZACE
Přeložila Michala Marková

Mohlo se to stát. Chybělo málo – jen tři věci: kdyby měli indiáni koně, kolo a ty správné protilátky, ubránili by se konkvistadorům a museli bychom přepisovat dějiny.

Samuel Shem
ČVRTÁ NEJLEPŠÍ NEMOCNICE V AMERICE
Přeložil Jiří Hanuš

Mnoho let po událostech v Domu Páně nalákají mocní šéfové Tlustocha, aby přijal místo v Nejlepší nemocnici, která mezi tím v hodnocení klesla na čtvrté místo.

Markéta Mališová – vzpomíná na Arnošta Lustiga

Markétu Mališovou jsem potkala ve Švédsku. Je to už snad 15 let, kdy jsem se účastnila na pozvání českých krajanů jejich každoročního srazu s bohatým programem. Hlavním bodem tehdy bylo setkání se spisovatelem Arnoštem Lustigem a paní Markétou jej, jako ředitelka Nakladatelství Franze Kafky, které vydávalo jeho knihy, doprovázela. Arnošt Lustig si okamžitě všechny získal vyprávěním stovek židovských anekdot a neustále se směřujícíma očima, a když se později tančilo, s paní Markétou bujare kroužil parketem. Rozprávěla jsem s ní tehdy o její zajímavé práci a ráda na náš tehdejší rozhovor navazuji.

Možná nejdůležitějším obdobím pro vás byla právě dvacetiletá práce ředitelky Centra Franze Kafky. Na co jste dnes nejvíce hrdá z této životní etapy?
Pro mě byly všechny etapy důležité. Je to jako všechny prsty v jedné ruce. Moje životní touha nebyla stát se ředitelkou centra. Líbila se mi pozice galeristky. Ale nějak jsem do toho spadla, když se Marta Železná rozhodla rozvést se svým mužem a odejít do Bretaně. Místo nabízel různým významným lidem z okruhu svých přátel. Nikdo to nechtěl, byla to nezisková instituce. A tak jsem zbyla já. Bezelstně jsem nabídku přijala s vědomím, že za mnou bude stát filantropická rodina s mediální magnátem, který Společnost Franze Kafky s dalšími lidmi založil a podporoval přes nadaci Nova. Za rok byl pan Železný z Novy vyhozen, Společnost přestal podporovat a já na to zůstala sama. Zdědila jsem nedokončené spisy Franze Kafky, rozpracovaný pomník Franze Kafky, Café Milena zrušeno, Knihkupectví Franze Kafky v Paláci Kinských rozmláceno a zrušeno, nádherné prostory na Staroměstském náměstí zrušené a po roce se ukázalo, že zatížené dluhem dva a půl miliónu korun s nabízejícími úroky. Začínala jsem v půdních prostorách v Maiselově ulici, kde jsme za vysoké nájemné přežívali. Do toho jsem vplula, místy se div neutupila, a pak se to odrazilo ode dna. Ale vidím, že je to hodně dlouhý úvod k vaší otázce.

Nevidí, čtenáře to jistě zaujme. Na co jste tedy nejvíce hrdá?
Opravdu pyšná jsem na vybudované nové sídlo Společnosti Franze Kafky v Široké ulici s obnoveným knihkupectvím a krásným sálem. Má úžasněho genia loci. Byl to evropsko-český projekt administrativně a pro mě i psychicky náročný. Šlo o rekonstrukci zdevastovaného domu uvnitř bloku, bývalé šatlavny a prádelny, za 17 miliónů korun. Měla jsem tehdy vše finančně kryté, jen nebylo na úroky za hypotéku. Nakonec ale celé úroky za nás zaplatila firma Porsche. Taková gesta se nezapomínají. Jsem hrdá, že se všechny rozpracované projekty dotáhly do konce, že se Společnost otevřela do zahraničí. Natáčeli a psali o nás od BBC přes Francouze, Američany, Číňany, po Japonce. Měli jsme nádhernou expozici o Kafkovi na Expu 2010 v Šanghaji, životopisná výstava o Kafkovi prošla celým světem přes Česká Centra a velvyslanectví. Vědělo se o nás, prestiž byla veliká. Mnohému tomu asi napomohla osobnost Arnošta Lustiga? Byl jako čestný prezident se Společností Franze Kafky a tedy i s vámi osobně v úzkém kontaktu.

Ano, s Arnoštem jsem se díky Společnosti poznala. Pomáhal mi se sponzoringem, byl morální oporou, fandil nám, bránil nás v médiích, jako třeba Jiří Stránský, před pomluvami. Nosil nám obědy, propagoval nás, a když bylo potřeba, šel prodávat do knihkupectví. Tehdy slavná akce *Arnošt Lustig za pultem*. Rozkřiklo se to po celých Čechách. Ráno chodil na chemoterapie, odpoledne prodával. Samozřejmě nejvíc své knihy, které podepisoval, ale někdy dával svůj podpis i do knihy od Kundery nebo Oty Pavla. Přišli i přátelé jako Tomáš Töpfer a knihkupectví burácelo.

S Arnoštem Lustigem jste toho hodně prožila.

Byli jsme blízcí přátelé. Navštívili spolu mnoho gymnázií a základních škol. Já, propagátorka Franze Kafky a on, živá maturitní otázka. Byly to hodiny vážných témat, ale také velkého smíchu. Říkal, jsme jako dva kejklíři, co se vláčejí světem od Španělska, Stockholmu, Německa, přes Singapur, Washington, Sanghaj až po Patagonii. V nakladatelství jsem Arnoštovi vydala za šest let jedenáct knih. Dvě jsme napsali spolu: *O ženách a O spisovatelích*. Arnošt patřil k nejbližším lidem v mém životě. Obdivovala jsem ho pro jeho odvahu, moudrost, lásku a obdiv k ženám a k životu. Pro neutuchající touhu sdílet ve svých knihách to nesdílitelné, co prožil v mládí s tím, co prožíval celý život. Fandil mi v mé literární tvorbě a do života mi dal spoustu moudrých rad, jen tak, by the way. Teď, 26. února, to bude deset let, co už není.

Knížku *O ženách mám také doma. Je to nádherné čtení, veselé i smutné, ale hlavně neuvěřitelně moudré. Po čem se vám dnes, po těch deseti letech, nejvíc stýská, a které rady od něj se stále držíte?*
Asi nejvíc po „rozhovorech u plotu“, jak Arnošt říkal. Seděli jsme na gauči, opření o stěnu, a probírali vše od Platóna až po jídelní lístek u Čiriny. A taky po jeho humoru, radosti ze života a veselých průpovědkách, jako: „Ty jsi mi tu chřípku zkrátila jak klenotník.“ A rady? Byl to příklad, jak žít ve stáří s těžkou nemocí, a přesto vnímat svět jako ve dvaceti. „Nás nedostanou. Musíš mít nepřítel, abys byla silnější,“ to mi občas zní v uších.
Dalším důležitým mužem ve vašem životě byl asi váš otec Václav Fischer. Byl významným básníkem, psal i pro děti, a proslavila ho zejména práce textaře pro skupinu Olympic, Evu Pilarovou, Marii Rottrovou, Milana Chládky, Yvetu Simonovou a další populární zpěváky. Jak se přihodilo, že vy jste se vydala nejprve na přírodovědeckou

dráhu, když jste v sobě jistojistě měla i sklony k práci se slovem?

Vyrůstala jsem v celkem malém bytě na sídlišti v Mníšku pod Brdy. Táta – z tak zvané buržoazní rodiny – byl vyhozen z vysoké školy, prošel službou v PTP a rozhodl se žít manuální prací, aby zůstal svobodný a mohl psát. Pracoval jako horník a tavič v Kovohutích Mníšek. Měli jsme v pokoji stůl, na kterém se jedlo, pak chvíli tam byla babiččina dečka s kytkou a pak zase tátův psací stroj a taky jsme tam museli s bráchou napsat úkoly. Jezdili k nám různí skladatelé, občas Petr Janda, často Jiří Korn, který s námi v od-

děle dívek hrál volejbal a když byl utahaný, tak se v nás doma natáhnul. Můj první literární pokus byla básnička *Spi čertíčku spi, abys neměl vši, vši ti uletěj, vši ti uletěj*. Byly mi asi čtyři roky a maminka si ji zaznamenala. Má literární kariéra skončila v patnácti, kdy jsem tajně poslala své básně do Mladého světa, rubriky mladých talentů. Odpověděli, ať se radši zaměřím na něco jiného. Bylo to docela brutální pro mladou snivou dívku. Nikdy jsem to doma nepřiznala a psala si dál pro sebe. Řekla bych, že je to úděl „děti slavných“. Mají vždy menší kuráž, a nechtějí být srovnávány ani mít výhody.

Ale ta mineralogie mi k vám opravdu nesedí, jak to bylo?

Věděla jsem, že chci jít cestou humanitních věd, ale táta byl po roce 68 oficiální nepřítel režimu, a to byl důvod. Na přírodních vědách se na kádrový profil tolik nehlédlo. A slova rodičů „Dělej klidně uklízečku, ale napřed vystuduj,“ se naplnila hned v počátku. Sice mě na univerzitu přijali, ale na dálkové studium s nabídkou, či podmínkou práce uklízečky. A mě to bavilo. Nejen studovat, ale i uklízet pracovních našich „mineralogických es“. Nebyla jsem pro ně studentka, ale paní kolegyně, kterou si předcházeli. Po letech jsem, po absolutoriu a doktorátu, potkala na Václavské Doc. Dudka, výborného profesora se sarkastickým humorem. Ze-

ptal se: „Tak kde působíte, kolegyně?“ A já odpověděla, že u filmu. Zamyslel se a řekl: „Myslím, že jste té vědě moc neublížila.“

Vzpomenete si ještě na své filmové období, mohl by se konat návrat k dokumentu?

Film, to je láska. Pracovala jsem skoro deset let v Krátkém filmu. Prošla jsem všim. Dokumentem, hraným filmem, reklamou i animovaným filmem. Ale pak jsem šla na volnou nohu. Filmy jsem nejdřív produkovala a nakonec jsem dělala i režii. Točila jsem dokumenty o česko-německých vztazích, o pražských galeriích a muzeích, o Františku Kupkovi, když ho Meda Mládková poprvé vystavila v Praze u Černé Matky Boží, o úplných začátcích Musea Kampa, což je úžasné svědectví. Přišli jsme v zimě do vypálených, zdevastovaných, zbořených prostor, které obyvatelé bezdomovci. S Medou jsme je poprvé procházely a už měla představu, co kde bude. Neuvěřitelný elán a vize, kterou naplnila. Film jsem opustila, když jsem se naplno začala věnovat Společnosti Franze Kafky. Skloubit tvůrčí, organizační a manažerskou práci moc nešlo. A začít znova? Uběhlo dvacet let a přeci jen jsem z toho vypadla. Je to otázka kontaktů a peněz a ty už nechci shánět.

Z Centra Franze Kafky jste odešla po dvaceti letech proto, abyste měla čas a klid na sepsání svých vzpomínek na Arnošta Lustiga. Jaký charakter bude mít ta knížka a jak jste s ní daleko?

Není to životopis. Nechci psát to, co už tu několikrát bylo. Je spousta dobrých knih o Arnoštovi. Přála bych si, aby tahle byla jiná, aby si každý, kdo se s ním potká, řekl – tohle byl Arnošt. A taky někdy – tohle jsem nevěděl. A jak jsem daleko a jak se mi to podaří, ví jen Bůh.

Česko-izraelská smíšená obchodní komora každoročně uděluje Cenu Arnošta Lustiga osobnosti, která se podobně jako on, příkladně zasloužila o hodnotní a rozvoj celospolečenských hodnot: odvahy a statečnosti, lidskosti a spravedlnosti. Jak to s cenou bude letos, je už známo?

Loni bylo udělení zrušeno kvůli pandemii a sponzoři na výzvu ČSIOK podporu Ceny, 500 tisíc korun, přemýšleli na ČVUT ve prospěch projektů sloužících boji s koronavirem. Letos se vedení Komory rozhodlo cenu v každém případě udělit, aby neztratila kontinuitu. Kdy a jakým způsobem se uvidí. Cena má velkou prestiž. Je to hold světovému spisovateli, odvážnému člověku a všem, kteří sdíleli stejné hodnoty. Budou-li se číst jeho knihy a bude-li se udeňovat jeho Cena, Arnošt Lustig nikdy nezemře!

Martina Fialková
foto Archiv Markéty Mališové

PŘIPOMEŇME SI V ÚNORU

- ▲ 2. 2. 1956 začal první přesun stavebního objektu v republice. Kaple Máří Magdalény u mostu Svatopluka Čecha byla při úpravách nábreží kapitána Jarose přesunuta o 30,75 m – **65 let**
- ▲ 5. 2. 1796 v Praze vznikla Společnost vlasteneckých přátel umění, která téhož roku zakoupila Šternberský palác na Hradčanech a zřídila v něm veřejné přístupnou Obrazárnu – přímou předchůdkyni Národní galerie – **225 let**
- ▲ 7. 2. 1311 korunovace Jana Lucemburského ve Svatovítské bazilice českým králem a Elišky Přemyslovny královnou – **710 let**
- ▲ 15. 2. 1831 * Josef Hlávka, stavitel a mecenáš vědy a umění (+ 11. 3. 1908) – **190 let**
- ▲ 19. 2. 1901 * Hugo Haas, herec (+ 1. 12. 1968) – **120 let**
- ▲ 21. 2. 1846 * Svatopluk Čech, spisovatel (+ 23. 2. 1908) – **175 let**
- ▲ 21. 2. 1921 *. Zdeněk Miler, výtvarník, režisér animovaných filmů, ilustrátor dětských knížek, tvůrce krtečka (+ 30. 11. 2011) – **100 let**
- ▲ 24. 2. 1921 * Ludvík Aškenazy, spisovatel, dramatik, scénárista (+ 18. 3. 1986) – **100 let**

Nebe nad hlavou

Slunce vstoupí do Ryb 18. 2. (11:44). Vychází v 7:33 až 6:45, zapadá v 16:54 až 17:41. ▲ Měsíc bude 11. 2. (20:05) v novu, 27. 2. (9:17) v úplňku. Nad naším obzorem nastanou dvě konjunkce: 3. 2. (0h) v Panně se Spikou (jižně), 24. 2. (4h) v Blížencích s Polluxem (severně). Po bliž Měsíce bude 6. 2. Antares (Štír), 19. 2. Mars a 20. 2. také Aldebaran (Býk), 26. 2. Regulus (Lev). ▲ Za jasných zimních nocí nás potěší jiskřivá krása souhvězdí. Téměř všechny planety jsou však v únoru okem nepozorovatelné. V první polovině noci se ukáže pouze Mars. Z Berana putuje do Býka, vzdaluje se, jasnost klesá. Je stále objektem zájmu, 18. 2. do jeho kráteru Jezero přistane sonda s robotickým vrtulníkem, která bude pátrat po přítomnosti vody i stopách života (ČAS, 28. 12.) **wi**

ÚNOR POŘADY PRO SENIORY

Ztajená historie Prahy

vycházky Vlastivědného kroužku, sraz vždy ve 13.45

- 6. 2. **Rod Krinerů a Karolina Světlá** – sraz v podloubí na Malém náměstí, proti kašně.
- 20. 2. **Podhrbí se silnými vklady duchovna** – sraz před vchodem do budovy soudu ve Spálené ulici.

www.listyprahy1.cz

Do banky!

Každý z nás někdy v bance byl. Hlavní město je bank plné. A v lednu přibyla banka další. Založila ji Praha a je to banka nábytková. Co je to zase za nesmysl? To nemají něco užitečného na práci, honí se vám možná hlavou. Hele, on to není tak úplný nesmysl.

V Praze je spousta lidí, kteří si zrovna koupili novou válendu nebo křeslo, ale je jim líto ten starý kus jen tak vyhodit do sběrného dvora. Vždyť by to klidně mohlo někomu méně náročnému ještě pěkně posloužit. Někdo bude za takový kus nábytku dokonce vděčný.

Takový koloběh nábytku vcelku dobře funguje sám o sobě v malé komunitě lidí. Během hovoru prostě někdo řekne, že dává pryč skříň a hned je tady informace,

že Jarda zrovna něco shání. V Praze je ale skoro půl druhého milionu obyvatel. To se nedá.

Nábytková banka tady může zaskočit jako prostředník. Vy své staré křeslo do ní dovezete a někdo jiný si ho zase odveze. A jestli je potřeba nábytek trochu opravit, tak i to v nábytkové bance dovedou. Neprodukuje se zbytečný odpad a všichni jsou spokojeni.

Nábytková banka Praha poskytuje nábytek a domácí potřeby nízkopříjmovým skupinám Pražanů jako jsou samoživitelky, rodiny s dětmi, seniory, lidé se zdravotním znevýhodněním nebo lidé bez domova při jejich zabydlování.

Martin Mach Ondřej / Ekolist.cz

Právní poradna spotřebitelského časopisu dTest:

DOTAZ: Pronajímatel po mně požaduje, abych uzavřela pojištění na byt. Mně se to ovšem nelíbí. Už tak platím za nájem dost a jsem ráda, že každý měsíc vyjdu s penězi. Musím být nechat pojištit?

ODPOVĚĎ: Domníváme se, že vám taková povinnost může být uložena. Nejedná se totiž o nepřiměřenou povinnost, jelikož sjednání pojištění pro případné škody v bytě je i ve vašem zájmu. Pokud jde o pojištění nájemního bytu, můžete vybrat ze tří druhů pojištění – domácnosti, nemovitosti a odpovědnosti. Pojištění domácnosti kryje škody na zařízení, jako jsou náby-

tek, koberce, elektronika, svítidla či věci osobní potřeby. Pojištění nemovitosti se vztahuje na věci pevně spojené s bytem, tedy například na dřevěnou podlahu, radiátory nebo dveřní zárubně. Třetí možnost představuje takzvaná pojistka na bílost, tedy pojištění občanské odpovědnosti konkrétní osoby. Zde je však nutné dávat velký pozor na to, zda se vůbec vztahuje na škody vzniklé v nájemním bytě.

Kontaktovat můžete i poradenskou linku časopisu dTest – tel.: 299 149 009

Online přednášky pražské vlastivědy

PCT, Arbesovo nám. 70/4, Praha 5, tel.: 221 714 161, 221 714 714, vlastiveda@prague.eu, www.prazskevychazky.cz. E-learningové přednášky je možné zakoupit v eshopu Prague City Tourism v sekci „Vlastivědné vycházky“. Při nákupu je nutné uvést jméno a příjmení osoby, která se bude online přednášky přímo účastnit. Zakoupení je možné do 12.00 v den konání akce. Začátky v 16.00, cena 120/80 Kč.

ÚNOR 2021

1. po Pražské pomníky II. (Od vějíře k paláci) Jak udělat pomník dámě, umělci a hrdinům? Jak pomníkem vyjádřit osobní i nadčasové hodnoty? Jak se vlastně pozná kvalitní pomník? Přednáška ukáže a kriticky či obdivně zhodnotí např. pomník Žofie Chotkové, Julia Zeyera, Jana Palacha či Josefa Mánesa. (M. Švec Sybolová)

3. st. Za pražskými kavárnami první poloviny 20. století Na fotografiích i na ukázkách z pamětí návštěvníků bude představen svět slavných kaváren, z nichž převážná část dnes už bohužel neexistuje (například Unionka, Vídeňská kavárna, Arco, Tůmovka a další). (S. Micková)

8. po Václav IV. a jeho doba V letošním roce uplyne již 660 let od narození Václava IV., v pořadí dvanáctého českého krále. Doba jeho vlády trávající déle než čtyřicet let patří k nejzájímavějším v české historii, i když byla plná změn a problémů. (J. Nováková)

10. st. Praha v díle Jakuba Schikanedera Přednáška představí dílo Jakuba Schikanedera v kontextu velkého tématu krajinovalby a žánrové malby na přelomu 19. a 20. století, a to městské krajiny. Poodkryje esenci genia loci staré Prahy v uličkách Starého Města, Malé Strany a Hradčan. (M. Švec Sybolová)

15. po Jan Kotěra: zakladatel moderní české architektury Přednáška připome-

ne nejvýznamnější realizace umělce, který položil základ moderní české architektury a jako profesor na Umělecko-průmyslové škole a na AVU vychoval řadu špičkových architektů. V letošním roce si budeme připínat významné výročí jeho narození. (S. Micková)

17. st. Po stopách německých písničích pražských židovských spisovatelů Seznámení s tzv. pražským kruhem židovských spisovatelů působících v meziválečném období v Pra-

ze. Procházka kavárnami a místy, která títo spisovatelé navštěvovali, s ukázkami z jejich děl. (Z. Pavlovská)

22. po Malou Stranou křížem krázem I. Virtuální procházka z Klárova Vojanovými sady kolem několika pomníků, jak historických, tak i novodobých. Ukáže také, ve kterém domě začal katastrofální požár Malé Strany a připomene šlechtické paláce kolem Malostranského náměstí i jižní zahrady Pražského hradu. (D. Kratochvílová)

24. st. Josef Hlávka a jeho působení v Praze Jeden z nejvýznamnějších pražských stavebních podnikatelů se zapsal svými aktivitami hluboko do historie i podoby Prahy. Přednáška připomene Hlávkovy životní peripetie i místa, která jsou v Praze s jeho jménem spojená. (J. Nováková)

Pomník Julia Zeyera (přednáška 1. 2.), zdroj cs.wikipedia.org